

Bất chấp vẻ ngoài tự tin, vẫn còn nhiều vấn đề khiếm khuyết nghiêm trọng nhất của Trung Quốc phải bàn tâm. Có 5 vấn đề thách thức khiếm khuyết bản tâm: đực điếm đả lý, nòng M, số trội duy và trợ lực của các công cụ khác, “chính nghĩa ly khai” và số phận kinh tế.

Mọi lo ngại của Trung Quốc về số phận nòng trong nòng vẫn tồn tại ngay cả khi Trung Quốc gia tăng tập trung vào thị trường bên ngoài.

Trong nhiệm kỳ tổng thống của George W. Bush, nhiều người biết đến việc ông hỗ

Chợ thực Trung Quốc khi đó là Hội Cầm đầu điếu gì khi ông mất ngủ vào ban đêm. Hội Cầm đầu đáp ứng đó là vấn đề tiêu viéc làm: Làm thế nào ông chích chích có thể mang lợi viéc làm cho 25 triệu người gia nhập lực lượng lao động mới nóm?

Trung Quốc dười thời Hội Cầm đầu là một kẻ nguyên khác. “Sự trỗi dậy hòa bình của Trung Quốc” nhúng chích cho “sự phích hích vớ điếu của dân tộc Trung Hoa”, và từ hội hội XIX của Đảng Cộng sản Trung Quốc (CSTQ) điến ra vào tháng 10/2017, Tập Cận Bình đã tuyên bố rõ ràng rằng Trung Quốc giờ đây sự “tiến gích hích điến vớ đài trung tâm”.

Hiện nay, có rất nhiều thế cho thế sự tin của Trung Quốc, từ vấn đề Biển Đông đến cấn cấn quân sự đầu tiên của hích ních ngoài, từ Ngân hàng đầu tư cớ sự hích tởng châu Á đến sáng kiến “Vành đai và Con đường”, cấu trúc cho sự hích điến toàn cấu của Trung Quốc ngày càng dích tiết lố. Vai trò lãnh đạo của Trung Quốc đã thay đi nhiều thế thế nào? Bớt chớp vớ ngoài thế tin, vớ còn nhiều vấn đề khi tiến gích cớ quyến cao nhớt của Trung Quốc phích bớ tâm.

Khi CSTQ từ lợi hoết dích sau một kẻ điếu hội dích mang tính khai tâm mớ trí, các tác gích đã chớ ra 5 hích mớ thế sự khi tiến hích bớ tâm: dích điếm địa lý, ních Mớ, sự trỗi dậy và từ lợi của các cớng quớ khác, “chớ nghóa ly khai” và sự tiến dích kinh tế.

Đích điếm địa lý

Điếu gì thúc đẩy sự mớ rớng và thái độ quyết đoán của Trung Quốc? Mớ dù đã có nhiều bài viết vớ quyến đánh bớt cá, các nguấn dớ lố và nhúng tuyên bố chớ quyến lãnh thế mang tính lốch sự, nhúng điếu ít dích nghiên cấu hích lợi là một chớ dích có tính toàn điến hích: dích điếm địa lý chích lố không thuấn lố.

Trung Quốc hiện là quớ gia thớng mớ lớ nhớt thế gích; sự thớnh vớng liên tởc của ních này dớ vào các tởng thông tin liên lố mớ trên biển. Tuy nhiên, quyến tiếp cấn biển khi của Trung Quốc bớ gích hích mớ cách đáng kẻ. Từ phía Đông, các tàu phích đi qua nhúng eo biển tiếp giáp vớ các thế thế thù dích tiếm tàng – Nhớt Bớ và ài Loan. Từ phía Tây, quyến tiếp cấn Biển Đông vớ cớ bớ bớ gích hích các

eo biển Malacca, Sunda và Lombok.

Khi chúng tôi khám phá những dữ kiện thực tế này, chúng tôi được mô tả là “tình thế tiến thoái lưỡng nan Malacca”, vì Trung Quốc đang xây dựng hải quân, xây dựng đường trên Biển Đông và sáng kiến “Vành đai và Con đường” nên được coi là một chính sách duy nhất. Hãy xem xét vấn đề năng lượng. Theo Cơ quan năng lượng quốc tế, Trung Quốc đã nhập khẩu dầu mỏ để đáp ứng khoảng 64% nhu cầu của họ trong năm 2016, một con số dự kiến sẽ tăng lên đến 80% vào năm 2035. Không phải ngẫu nhiên khi dự án quan trọng nhất của sáng kiến “Vành đai và Con đường” – Hành lang kinh tế Trung Quốc-Pakistan – lại tập trung vào các cửa ngõ giao thông biển và năng lượng tại Gwadar trên Tân Cương, đã được hóa các tuyến đường cung cấp của Trung Quốc. Trung Quốc đầu tư vào đây, quân đội của họ sẽ theo đến đó. Quân đội phòng nhân dân Trung Quốc (PLA) gần đây đã mở cửa các căn cứ nước ngoài đầu tiên của họ tại Djibouti, năm ngoài một nút thắt chiến lược và là một động thái dựa trên những đợt triển khai lực lượng quân đội Dzung và những đóng góp vào các chiến dịch chống cướp biển của Hải quân PLA. Một chiến lược rõ ràng xuất hiện, làm sáng tỏ cách tiếp cận toàn chính phủ của Trung Quốc tại chính sách “phòng thủ tích cực”.

Sự mở rộng của Trung Quốc trên toàn cầu chúng tôi được xem là một dấu hiệu của sức mạnh đang gia tăng. Nó hiện cũng là một sự thừa nhận tình trạng bất ổn đang gia tăng được phản ánh ở các lợi ích toàn cầu được mở rộng của nước này. Vì thành công của “Giấc mơ Trung Hoa” của Tập Cận Bình phụ thuộc vào việc vượt qua một vài nút thắt hàng hải chính chốt chặn khi các nhà lãnh đạo Trung Quốc do dự.

Nhức M

Mao Trạch Đông, người sáng lập nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, đã nói: “Một ngày nào đó, sớm hay muộn, Mỹ nhất định sẽ tập bẫy các vĩ trí ở Tây Thái Bình Dương và rút về nước, giằng co họ tăng phụ tập bẫy các khu vực khác trên thế giới”.

Cho dù các nhà hoạch định chính sách Mỹ có thích hay không thì tầm nhìn của CSTQ vẫn bao gồm cả việc thay thế Mỹ ở châu Á. Điều đã thay đổi là Trung Quốc giờ đây không chỉ là một cường quốc châu Á mà còn là một bên tham gia chủ yếu trên phạm vi toàn cầu. Như đã được đề cập đến ở phần đầu bài viết, các nhu cầu và

nguôn lực của Trung Quốc không thể được đáp ứng trong phạm vi biên giới Trung Quốc. Sự trỗi dậy của quân đội Trung Quốc sẽ theo đuổi các nhu cầu của hoạt động thương mại của Trung Quốc và cuối cùng sẽ đòi hỏi phải có các năng lực đáng kể trên phạm vi toàn cầu. Tuy nhiên, Trung Quốc phải tiến tới từng công cụ và kinh tế lớn quân đội của mình để bóng của siêu cường có như hàng lớn là Mỹ mà không kích động một phần nào có thể gây nguy hiểm đến sự trỗi dậy của Trung Quốc.

Mỹ vẫn có lợi thế so với Trung Quốc về tổng sản phẩm quốc nội (GDP) thực tế, năng lực quân sự, các liên minh và mối quan hệ đối tác toàn cầu, và kinh nghiệm thực sự trong việc triển khai sức mạnh của nó ở châu Á lớn trên toàn thế giới. Tuy nhiên, Mỹ là một “gã khổng lồ” đang bị phân tâm, với những ưu tiên quốc gia cạnh tranh nhau. Ban lãnh đạo Trung Quốc vẫn phải học hỏi rất nhiều từ sự thất bại trong khi trỗi dậy để cái bóng của nền hòa bình kiểu Mỹ. Vì vậy mà ban lãnh đạo Trung Quốc lo ngại là Mỹ có thể đưa ra những kết luận không đúng cho việc biến chết của sự trỗi dậy của Trung Quốc và sẽ thách thức của Trung Quốc để vai trò lãnh đạo của Mỹ. Hai khả năng có thể xảy ra bao gồm việc bao vây khu vực ngoại vi của Trung Quốc bằng hệ thống phòng thủ tên lửa, hoặc sự trở lại và kinh tế.

Ban lãnh đạo Trung Quốc xác định một “giai đoạn cạnh tranh chiến lược” mà khi đó sự trỗi dậy của Trung Quốc có khả năng không bị thách thức. Mặc dù Trung Quốc tỏ ra táo bạo hay quyết đoán trong các sáng kiến của họ để xây dựng trên Biển Đông đến “Vành đai và Con đường”, những đây là những nguy cơ đã được tính toán, được thiết kế nhằm thúc đẩy các tham vọng của Trung Quốc mà không kích động Mỹ có những hành động vượt ra ngoài những gì mà Trung Quốc có thể đối phó.

Sự trỗi dậy và trở lại của các cường quốc khác

Quá trình tìm tòi của quan hệ Mỹ-Trung đã được Henry Kissinger so sánh với sự trỗi dậy của Đức và cuộc đụng độ của nước này với Anh trong Chiến tranh thế giới thứ nhất. Tuy nhiên, như một học giả người Mỹ đã giới thiệu Oxford cách đây vài năm, có một sự khác biệt mang tính quyết định giữa sự trỗi dậy của Trung Quốc và sự trỗi dậy của Đức. Nước Đức lên nắm quyền giữa các đế chế đang sụp đổ trên lục địa châu Âu: đế chế Ottoman lớn đế chế Áo-Hung đều đang suy yếu. Tuy nhiên, Trung Quốc lên nắm quyền khi bao vây bởi các quốc gia khác, hùng mạnh và đang trỗi dậy.

Tóm lại, sự trỗi dậy của Trung Quốc sẽ không diễn ra bên trong một không trường. Trung Quốc sẽ phải cạnh tranh không chỉ với Mỹ mà còn với các quốc gia khác mà nhiều quốc gia trong số đó đang bắt đầu tập hợp lại thành nhóm đối diện với Trung Quốc bởi quan ngại về những tham vọng kinh tế và quân sự của Trung Quốc. Ngoài ra, một số quốc gia trong số này đều có một lợi thế so sánh về địa lý so với Trung Quốc, điều làm phức tạp hơn nữa các tình thế tiến thoái lưỡng nan về địa lý của Trung Quốc.

Khu vực Ấn Độ Dương, nơi mà Trung Quốc đổ vào để có các dòng chảy thương mại và các nguồn năng lượng, là cái nôi của một Ấn Độ đang trỗi dậy, quốc gia liên kết với Mỹ, Úc, Nhật Bản và các quốc gia khác có liên quan đến triển khai sức mạnh quân sự và kinh tế. Nhật Bản có thể không phải là một quốc gia đang trỗi dậy, nhưng đó là một quốc gia hùng mạnh, và liên minh của họ với Mỹ tuy vậy có thể lập luận là vẫn giữ vững vị trí của nó trong một cuộc chiến với Trung Quốc. Indonesia là một cường quốc đang trỗi dậy, có GDP đạt mức 1.000 tỷ USD, từng cạnh tranh các lợi ích của mình và tham gia các tranh chấp hàng hải, điều có thể đẩy họ đứng về phe đối diện với Trung Quốc. Nga dù gặp rắc rối về nhân khẩu học và trì trệ về kinh tế, vẫn là một cường quốc quân sự vượt trội. Mặc dù hợp tác quân sự và kinh tế giữa Trung Quốc và Nga hiện tại là đáng kể, những sự liên kết lâu dài của Nga với các lợi ích của Trung Quốc là không chắc chắn, càng何况 nếu chúng ta rằng sự trỗi dậy của Trung Quốc diễn ra giữa một quốc gia hùng mạnh và có thể nguy hiểm đối với Trung Quốc.

Những lo ngại về sự bao vây hoặc kiểm soát do Mỹ dẫn đầu đã hiện diện trong Bộ Chính trị kể từ những thập kỷ mới thành lập quốc gia Cộng hòa nhân dân Trung Hoa. Hiện nay, các cường quốc lớn khác đang tự mình hành động theo những cách mà sự cạnh tranh lập trường của họ về sức mạnh kinh tế và quân sự của Trung Quốc. Mặc dù những ngòi nổ phát ngôn và đồng loạt ngòi nổ dân Trung Quốc thường chỉ trích sự hợp tác của Mỹ với các quốc gia châu Á khác là “tự cường Chiến tranh Lạnh” và đồng loạt nhắc nhở sự không hiệu quả rằng chính những hành động và tuyên bố chủ quyền lãnh thổ của Trung Quốc dẫn đến đổ vỡ và hành động tập thể chống lại Trung Quốc, nhưng không ai nghi ngờ về việc sự hợp tác ngày một gia tăng của các bên tham gia chủ yếu khác là một trong những vấn đề cốt lõi khiến CSTQ lo lắng.

Chặng ngoặt ly khai

Trong cuốn “Vấn đề của Trung Quốc” xuất bản năm 1947, Tổng Giám đốc Thách thức viết: “Formosa, quần đảo Pescadores (Bành Hạc), 4 tỉnh Đông Bắc, Mãn Châu, Nội

Mông và Ngoại Mông, Tân Cương và Tây Tạng – mỗi khu vực đều là một pháo đài thiết yếu để với hệ thống phòng thủ và an ninh quốc gia. Sự chia rẽ bất kỳ khu vực nào trong số này khi phần còn lại của đất nước đang nghẹn ngào với việc gây rối loạn hệ thống phòng thủ quốc gia”.

Ngân sách Trung Quốc dành cho an ninh trong những tháng tiếp theo quân đội nước này – một số hiệu bất sâu sắc và sự ép cựa sự ổn định trong nước. Từ Tân Cương đến Tây Tạng, từ Hồng Kông đến Đài Loan, nỗi lo sợ của Trung Quốc về sự ổn định trong nước vẫn tồn tại ngay cả khi Trung Quốc gia tăng sự tập trung vào thế giới bên ngoài. Chiến lược quân sự năm 2015 của Trung Quốc nhấn mạnh “nhiệm vụ khó khăn quyết” là duy trì “an ninh chính trị và ổn định xã hội”, trích dẫn phong trào được lập của người Tây Tạng và Duy Ngô Nhĩ. Ngoài ra, tờ tạp chí của CSTQ và “chính quyền ly khai” là liên tục nghi ngờ, theo lời của chính họ, “các lực lượng chống Trung Quốc vẫn chĩa bao gươm bôn bề mặt của họ xúi giục một cuộc ‘cách mạng màu’ ở nước này”.

Điều mà CSTQ làm ở một khu vực nào đó lại được các khu vực khác chú ý tới. Sự thất bại trong việc thực thi chính xác chính sách “Một Trung Quốc, hai chế độ” tại Hồng Kông đã tác động đến Đài Loan: Nói chuyện với đồng bào công dân Đài Loan vào năm 2014, một tác giả nhận ra rằng có mối quan ngại về tình trạng “Hồng Kông hóa”, một sự thối nát nhận rằng bất kỳ sự hợp nhất cụ thể nào với Hội đồng Bảo an của CSTQ và hội nhập kinh tế chĩa đến đến sự đồng hóa và chính trị.

Như “Phong trào ô dù” của Hồng Kông tiếp tục, bản sắc địa phương đang nổi lên trong thành phố. Sự biến đổi về nhân khẩu học thậm chí còn rõ ràng hơn ở Đài Loan. Năm 2016, 59% người dân Đài Loan không đến từ bản sắc Đài Loan riêng biệt, tăng từ mức 18% vào năm 1992, và chỉ có 3% xem mình là người Hoa. Nhưng hy vọng của CSTQ về hội nhập kinh tế chĩa đến đến sự đồng hóa và chính trị.

Tại sao lại có rắc rối như vậy? Về mặt chính trị, không thể hoàn tất công cuộc “phục hưng dân tộc” nếu không có sự thống nhất hoàn toàn. Điều này cũng đúng với một chiến lược. Đài Loan giữ vai trò chủ chốt để với chuỗi đảo thế nhất, và việc kiểm soát được nó sẽ biến Trung Quốc trở thành chủ nhân của các vùng biển gần. Theo một cuốn cẩm nang quân sự của Trung Quốc, “Ngay khi Đài Loan tái hợp nhất với Trung Quốc để lại, thì các tuyến giao thông liên lạc trên biển của Nhật Bản sẽ nằm hoàn toàn trong phạm vi tấn công của máy bay chiến đấu và máy bay ném bom của Trung Quốc”. Ở đây, đồng bộ chính trị gần liên với đồng bộ chiến lược. Cũng như Tân Cương, an ninh bên trong gần liên với an ninh bên ngoài. Hành lang

kinh tế Trung Quốc-Pakistan, nên lực chính của Trung Quốc nhóm có được quyền tiếp cận trên đất liền đối với khu vực lớn Đông và các nguồn năng lượng của khu vực này, không chỉ xoay quanh Pakistan hơn lớn mà còn xoay quanh quyền kiểm soát liên tục của Trung Quốc đối với tỉnh Tây Bắc của họ. Bất chấp tình trạng nhập cư từ các nước Hồi giáo Hán tại Tân Cương và Tây Tạng, chỉ có 6% dân số Trung Quốc sinh sống ở phía Tây của nước này, nên mà bản sắc của các tỉnh không phải là Hồi giáo Hán vẫn mạnh mẽ.

Sự biến đổi kinh tế

Tăng trưởng kinh tế của Trung Quốc đang chậm lại. ECSTQ đang bị giữa cái mà các nhà kinh tế gọi là một sự “tái cân bằng kinh tế”, điều có nghĩa là họ đang dịch chuyển các đầu tư kinh tế của mình từ một mô hình được thúc đẩy bởi xuất khẩu sang một mô hình được thúc đẩy bởi nội tiêu dùng. Trên hết, Trung Quốc phải đối mặt với một gánh nặng nợ lớn và ngày một gia tăng, tập trung ở các doanh nghiệp thuộc sở hữu nhà nước. Mặc dù chính phủ có một số công cụ tài chính và tín dụng mà họ có thể tùy ý sử dụng, nhưng Trung Quốc có thể sẽ có một cuộc khủng hoảng tín dụng mà họ phải chịu trách nhiệm khi các bong bóng tài sản bất động sản hay khi các gánh nặng nợ lớn trở nên không thể chi trả được. Bất chấp những lời kêu gọi cải cách thay vì đưa ra gói kích thích, cải cách cấu trúc sẽ vẫn chưa diễn ra, mà bằng chứng là sự mở rộng liên tục của các “thành phố ma”, số lượng hộ vẫn đang tiếp diễn đối với các công ty hoạt động kém hiệu quả, và sự tồn tại dai dẳng của các khoản vay kém hiệu quả và các khoản vay cần chú ý đặc biệt. Việc tiếp tục nguyên trạng sẽ chỉ làm cho sự dịch chuyển khó khăn hơn khi gói kích thích mới đi hiệu quả của nó và gánh nặng nợ lớn gia tăng.

Những sáng kiến mới như “Made in China 2025” được thiết kế nhằm nâng cao vị thế của Trung Quốc trong chuỗi giá trị, và công cuộc tìm kiếm các vị mua bán công nghệ trên toàn cầu, ở Mỹ và đặc biệt là ở châu Âu, cho thấy rằng ECSTQ đang tìm cách đảm bảo vị thế họ trước hiện được sự chuyển tiếp, nâng cao năng suất và tránh được một cuộc suy thoái kinh tế. Tuy nhiên, đây là một nhiệm vụ nặng nề mà sẽ choán hết tâm trí của ECSTQ trong những năm tới.

Kết luận

Sự triển vọng của Trung Quốc tồn tại giữa các vấn đề lớn mà sẽ gây khó khăn cho

việc hoàn tất công cuộc “phục hưng dân tộc” của Trung Quốc. Mặc dù số trí dõy của Trung Quốc đánh dấu một sự thay đổi mang tính lịch sử trong cán cân quyền lực thế giới, nhưng cũng có khả năng là cán cân quyền lực nói chung cuối cùng sẽ quay sang chống lại Trung Quốc khi ngày càng có nhiều nước đi đến chỗ hiểu ra được ý nghĩa của “Giấc mộng Trung Hoa” của Tập Cận Bình. Ngoài những phần lớn ngày một gia tăng trước sự tăng cường vũ quân sự và ép buộc về kinh tế của Trung Quốc, các nước đã bắt đầu phần lớn tăng cường việc Trung Quốc “xuất khẩu” các hạt nhân trong nước của họ. Nhóm tác giả đã tìm cách bày phần nào điếu mà Trung Quốc thực sự lo ngại. Cũng có những vấn đề mà Trung Quốc nên lo ngại. Cuối cùng, đó là việc thế giới rộng lớn hơn bắt đầu đưa ra những quyết định cũng như vũ biến chế của những tham vọng của Trung Quốc và việc họ bắt đầu tìm kiếm những phương án nhằm kiểm soát hoặc ngăn chặn một thế giới được đánh dấu bởi “sức mạnh quốc gia toàn diện” của Trung Quốc. Vì vậy mà CSTQ nên lo ngại là “giai đoạn của hội chiên lược” của họ kết thúc và thế giới thế giới.

Tiến sĩ Jonathan Ward là nhà sáng lập Quỹ Atlas chuyên về vấn đề Trung Quốc, Ấn Độ và khu vực Ấn Độ Đông. Ông nhận bằng Tiến sĩ về quan hệ Trung - Ấn tại Đại học Oxford, nhận bằng thạc sĩ tại Đại học Columbia. Ông nói tiếng Trung, Nga và Pháp và đi tới rất nhiều khu vực ở Trung Quốc, Ấn Độ và Ấn Độ Đông. Reed Simmons là sĩ quan Hải quân Mỹ. Ông lấy bằng thạc sĩ tại Đại học Harvard. Phân tích trong bài thể hiện quan điểm riêng của tác giả, không đại diện cho Bộ Quốc phòng và Hải quân Mỹ. Bài viết được đăng trên [**The National Interest**](#).

Trần Quang (gt)